SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

BİRİME ÖZGÜ ÖĞRENCİ ANKETİ VE BULGULARI

DEĞERLENDİRME RAPORU

ÖĞRENCİ ARAŞTIRMASI VE BULGULARI

GİRİŞ VE RAPORUN AMACI

Fakültemizde son dönemde gözlemlenen kitlesel not düşüklüğü ve 2.00 barajı etrafındaki tıkanıklık, konunun kapsamlı ve veriye dayalı bir yaklaşımla ele alınmasını zorunlu kılmıştır.

Bu rapor, fakültemiz bünyesinde öğrenim gören 298 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen geniş ölçekli anket çalışması, fakülte genel GANO ortalamaları ve örnek sınav sonuçlarının karşılaştırmalı simülasyonları üzerinden elde edilen veriler ışığında hazırlanmıştır. Araştırmada uygulanan analizler, elde edilen sonuçların tesadüfi olmadığını, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları, algıları ve kurumsal ölçme sistemi arasında yapısal bir uyum ihtiyacının bulunduğunu ortaya koymaktadır. Raporun temel amacı, öğrenci anket verilerinin ve akademik başarı tablosunun analizini yapmak, Fakülte Kurulu ile Üniversite Senatosu'na yapıcı çözüm önerileri sunmaktır.

Anket ve Geri Bildirim Komisyonu tarafından akademik personele uygulanan bu anket, 01.10.2026-07.10.2026 tarihler arasında gerçekleştirilmiştir. Anket, https://anket.sdu.edu.tr/ sitesi üzerinden çevrimiçi form ile anonim bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere yöneltilen sorular, yürürlükteki mutlak değerlendirme sisteminin gerçek başarıyı yansıtma kabiliyetini, 45 final barajının gerekliliğini, ders içi metodoloji modellemelerini, yazılı cevap anahtarı kullanımı ile puanlama standartlarını, sınav sonrası toplu geri bildirim oturumlarının işlerliğini ve öğrencilerin analitik düşünme ile öz disiplin zafiyetlerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu kapsamda ankette şu sorulara yer verilmiştir:

"**Tanımlayıcı Bilgiler ve Akademik Profil**

1. **Sınıf Düzeyi:**
   ( ) 1. Sınıf ( ) 2. Sınıf ( ) 3. Sınıf ( ) 4. Sınıf
2. **Mevcut Genel Not Ortalamanız (GNO):**
   ( ) 1.49 ve altı ( ) 1.50 – 1.99 ( ) 2.00 – 2.49 ( ) 2.50 ve üstü
3. **Derslere Devam Durumunuz:**
   ( ) %80 ve üzeri ( ) %80-%50 ( ) %50-25 ( ) %25-0
4. **Sınav dönemleri hariç haftalık kaç saat çalışıyorsunuz?**
5. **Sınava yönelik çalışmaya kaç hafta önceden başlıyorsunuz?**
6. **Sınav dönemlerinde haftada kaç saat çalışıyorsunuz?**

A. Kurumsal Sistem ve Mevzuat Faktörleri (1'den 5'e kadar puanlayınız.)

1. Bağıl sistem (çan eğrisi) yerine mutlak değerlendirme sisteminin uygulanması,

harcadığım emeğin karşılığını harf notuna yansıtmasını engelliyor.
2. Finalden 45 alma zorunluluğu derslerden kalmamda belirleyici bir etkendir.
3. Mevcut mutlak not sisteminde, iyi bir harf notu alabilmek için istenen puan barajları (örneğin AA, BA aralıkları) gereğinden çok yüksektir.
4. Mevcut vize ve final sınavı ağırlık oranları (%40 - %60) sistemi, vizeden kötü almam halinde beni umutsuzluğa sevk ediyor.
5. Sınav takviminin sıkışık olması çalışmama engel oluyor.
6. Sınav takviminin 3 haftaya yayılması sınavlardaki başarımı arttırır.

B. Ölçme-Değerlendirme, Sorular ve Geri Bildirim

7. Sınavlarda sorulan sorular, derslerde veya pratiklerde işlenen kapsam, derinlik ve çözülen örneklerden belirgin şekilde daha zordur.
8. Öğretim üyeleri, sınavlardan önce ideal bir sınav cevabının nasıl kurgulanması gerektiğini (metodoloji) örnekler üzerinden açıkça modellemektedir.
9. Öğretim üyeleri sınavdan önce sınavın nasıl olacağına dair bilgilendirme yapıyor.
10. Sınavlardaki sorular konuyu kavramayı değil; istisnai detayları ezberlemeyi veya öğrenciyi elemeyi amaçlıyor.
11. Sınav süreleri yeterlidir.
12. Sınav kağıtlarının değerlendirilmesinde objektif bir puanlama anahtarının uygulandığına inanmıyorum.
13. Sınav sonuçları açıklandıktan sonra nerede hata yaptığımı, doğru cevabın ne olduğunu gösteren bir geri bildirim alamıyorum.

C. Çalışma Materyalleri

11. Çok iyi hazırlandığımı ve konuları anladığımı düşündüğüm derslerin sınavlarında bile çoğunlukla beklediğimin çok altında not alıyorum.
12. Öğretim elemanları, derslerde ve sınavlarda sorumlu olduğumuz kaynakları ve materyalleri açıkça belirtir.
13. Sınavlara hazırlanırken temel kaynak olarak her zaman öğretim elemanının önerdiği ders kitaplarını kullanırım.
14. Sınavlara çalışırken kitap okumak yerine çoğunlukla ders özetleri, öğrenci notları veya fotokopi materyallerini tercih ederim.

D. Motivasyon

16. Üst sınıflardan duyduğum *"Bu hocadan geçilmez"*, *"Okul zaten uzar"* gibi anlatılar çalışma şevkimi kırarak bende öğrenilmiş çaresizlik yarattı.
17. Yüksek bir not ortalamasına sahip olmanın mezuniyet sonrası iş bulmak için belirleyici bir fark yaratacağına inanmıyorum.
18. Temel motivasyonum dersteki konuların ilgimi çekmesi ve bilgileri derinlemesine kavramak değil, sadece o dersten geçebilmektir.

E.Yıllık Sistem

19. Final ile bütünleme arasında kaç hafta olsun? A)2 B)3 C)4 D)5
20. Derslerin yıllık olması sınavlarda sorumlu olunan ders yükü açısından problem yaratmaktadır.
21. Dönemlik sisteme geri dönmek istiyor musunuz? A)Evet B)Hayır

Açık Uçlu Sorular

23. Not ortalamanızın düşük olmasının **en büyük 2 nedeni** nedir?
24. Fakülte yönetiminin yarın değiştirmesini istediğiniz **ilk kural/uygulama** nedir?"

ANKET BULGULARI

1. BÖLÜM: GENEL AKADEMİK NOT ORTALAMASI (GANO) BULGULARI

Fakültemizdeki akademik başarı tablosu incelendiğinde, Genel Akademik Not Ortalamalarının (GANO) iki temel yapısal problem ürettiği görülmektedir:

1.1. Birinci Problem: 2.00 Kritik Barajında Kitlesel Yığılma

Öğrencilerin not dağılımı incelendiğinde, başarı grafiğinin dengeli bir çan eğrisi oluşturmadığı, notların alt basamaklarda yoğunlaştığı görülmektedir:

GANO Aralığı	Ankete Katılan Öğrenci	Anket Oranı (%)	Fakülte Resmi Kayıtları	Fakülte Gerçek Oranı (%)
1.49 ve altı	27	%9.1	108	%18.5
1.50 – 1.99 arası	111	%37.2	192	%32.9
2.00 – 2.49 arası	94	%31.5	180	%30.9
2.50 ve üstü	66	%22.1	103	%17.7

Fakülte genelindeki resmi kayıtlar, öğrencilerin yarısından fazlasının (%51.5 - 300 öğrenci) mezuniyet ve ders alma açısından kritik bir eşik olan 2.00 GANO sınırının altında kaldığını doğrulamaktadır. Akademik kadro açısından bu tablo, öğretim süreçlerinde ders tekrarı baskısı ve motivasyon kaybı yaşayan geniş bir öğrenci kitlesi anlamına gelmektedir.

1.2. İkinci Problem: Yüksek Not Ortalamasının Bulunmaması

Madalyonun diğer yüzü ise fakültemizde yüksek not ortalamalarının neredeyse hiç oluşmamasıdır. Dağılımın en üst diliminde (2.50 ve üzeri) yer alan öğrenci oranı ankette yalnızca %22 düzeyindeyken, fakülte genelindeki gerçek kayıtlarda bu oran %17.7'ye (103 öğrenci) kadar gerilemektedir. Daha da önemlisi, fakülte birincilerinin ve dereceye giren en parlak öğrencilerin dahi mezuniyet ortalamaları, emsal hukuk fakülteleriyle kıyaslandığında dikkat çekici biçimde düşük kalmaktadır. Başarı tavanının dahi bu denli düşük olması, sistemin sadece zayıf öğrenciyi elemekle kalmadığını, en nitelikli ve çalışkan öğrencinin dahi emeğini harf notuna dönüştürmekte yetersiz kaldığını göstermektedir.

- **Sınıf Düzeyleri Arasındaki Fark:** 2. sınıftan 4. sınıfa doğru gidildikçe not ortalamalarında kademeli ve belirgin bir düşüş yaşanmaktadır. Yapılan grup karşılaştırmaları, 3. ve 4. sınıflar arasındaki başarı erimesinin ileri düzeyde anlamlı olduğunu doğrulamaktadır.
- **Alttan Kalan Derslerin Negatif Etkisi:** Alttan kalan ders sayısı ile GANO arasında çok güçlü ve negatif bir ilişki tespit edilmiştir. Alttan kalan tek bir ders dahi, bir sonraki dönemin sınav takvimi ve ders yükü üzerinde kartopu etkisi yaratarak öğrencinin sonraki dönemlerdeki akademik performansını olumsuz etkilemektedir.

2. BÖLÜM: ÖĞRENCİ ANKETİ BULGULARI

Öğrencilerin anket yanıtları analiz edildiğinde, problemin arkasında hem öğrenci çalışma dinamikleri hem de kurumsal ölçme sistemi kaynaklı faktörlerin bir arada işlediği anlaşılmaktadır.

2.1. Öğrenci Çalışma Disiplini ve "Sosyal Onay Arayışı" Yanılgısı

Hukuk eğitiminin gerektirdiği yoğun okuma ve çalışma alışkanlıklarının kazanılmasında yaşanan zorluklar, başarı tablosunu etkileyen temel bileşenler arasındadır. Ancak bu zorlukların nasıl tezahür ettiği verilerle incelendiğinde çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

- **Kitap Okuma Beyanı:** Öğrenciler *"temel kaynak olarak ders kitaplarını kullanırım"* ifadesine **4.04** gibi çok yüksek bir ortalamayla katılmaktadır. Ancak yapılan istatistiksel sınamalarda, kitap okuduğunu beyan etmek ile yüksek GANO almak arasında hiçbir anlamlı ilişki bulunamamıştır. En zayıf öğrenci de en başarılı öğrenci gibi kitap okuduğunu iddia etmekte, yani sosyal olarak doğru kabul edilen cevabı verme eğilimi sergilemektedir.
- **Derse Devam ile Düzeltilmiş Çalışma Mesaisi:** Öğrencilerin ham çalışma süresi beyanlarının gerçekliği tam olarak yansıtmayabileceği ihtimali peşinen dikkate alınmış ve veriler öğrencilerin fiili derse devam oranları ile ağırlıklandırılarak filtrelenmiştir. Bu düzeltilmiş gerçek emek tablosuna göre, 1.49 altındaki öğrenciler dönem boyunca ortalama 175 saat, 1.50-1.99 bandındakiler 210 saat, 2.00-2.49 bandındakiler 233 saat ve 2.50 üstündekiler 235 saat net çalışma mesaisi harcamaktadır. Düzeltilmiş emek düzeyleri ile başarı grupları arasındaki fark istatistiksel olarak zayıf kalmaktadır. Yani

öğrencinin masabaşı mesaisi ihmal edilebilir değildir. Sorun harcanan bu mesainin harf notuna dönüşememesidir.

- **Fotokopi ve Özet Not Gerçeği:** Yapılan modellemelerde fotokopi ve hazır özet kullanımının başarıyı belirgin şekilde aşağı çektiği görülmektedir. Ancak derse devam durumuyla birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin sosyal onay arayışı göz ardı edilebilmiş ve başarılı öğrencilerin nota meyletmediği açıkça ortaya konmuştur.

2.2. Öğrenci Memnuniyetsizliğini Besleyen Asıl Faktörler

Öğrencilerin genel memnuniyetsizlik düzeyini açıklayan çoklu analiz modeli, memnuniyetsizliğin neredeyse yarısının (**%45.9**) doğrudan ölçme kurallarından kaynaklandığını ortaya koymuştur:

1. **Birinci Tetikleyici:** "Harf notu baremlerinin aşırı yüksekliği" (**4.63** ortalama ile tüm anketin en yüksek skorlu şikayeti).
2. **İkinci Tetikleyici:** "Finaldeki 45 barajı zorunluluğu" (**4.14** ortalama).
3. **Üçüncü Tetikleyici:** "Bağıl sistem yerine mutlak sistem uygulanması" (**4.25** ortalama).

Nitekim anketin açık uçlu yanıtları incelendiğinde de öğrencilerin en yoğun biçimde "çan eğrisi (bağıl değerlendirme)" talep ettikleri görülmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken kritik bir ayrım bulunmaktadır: Öğrencilerin zihnindeki "çan eğrisi" anlayışı, üniversitenin yürürlükteki 50 final barajlı Yeni Bağıl Sistemi değil, final barajının 35 olduğu ve sınıf ortalaması düştükçe harf baremlerinin aşağı kayarak geçmeyi kolaylaştırdığı "Eski Bağıl Sistem"dir. Öğrenciler çan eğrisi isterken, üniversitenin mevcut yeni bağıl yönergesinin 50 final barajı nedeniyle sınıfın %60'ından fazlasını doğrudan derste bırakan sert yapısından habersizdir.

Memnuniyetsizlik skoru 2.00 barajının altındaki grupta en yüksek seviyededir ve özellikle mezuniyet baskısının hissedildiği 4. sınıfa gelindiğinde zirve yapmaktadır. Mevcut not baremlerinin yüksekliği ve baraj baskısı, öğrencilerin uzun vadeli ve derinlemesine öğrenme yerine sınavı geçmeye odaklı kısa vadeli çalışma stratejilerine yönelmesine neden olmaktadır.

2.3. Geri Bildirim Boşluğu ve Ölçme Güvenirliği Sorunu

Fakültemizde sınav sonrası soru çözüm oturumu yapılmaması ve kâğıtların gerekçeli puanlama anahtarlarının ilan edilmemesi, öğrencinin nerede hata yaptığını öğrenememesine ve bir sonraki sınavda da aynı hataları tekrarlamasına yol açmaktadır. Nitekim öğrenci anket verilerinde, *"Sınav sonuçları açıklandıktan sonra nerede hata yaptığımı gösteren bir geri bildirim alamıyorum"* ifadesine **3.96** gibi çok yüksek bir ortalamayla katılım gösterilmiştir.

Bunun yanı sıra, aynı dersin sınav kâğıtlarının farklı kişiler (farklı öğretim elemanları veya araştırma görevlileri) tarafından okunmasına yönelik bazı şikayetler mevcuttur. Ortak, nesnel ve bağlayıcı bir puanlama anahtarının bulunmadığı veya yeterince katı uygulanmadığı durumlarda, okuyucuların kişisel takdir ve puanlama alışkanlıkları arasındaki farklar, aynı bilgi düzeyine sahip öğrencilerin birbirinden çok farklı notlar almasına sebep olmaktadır. Sınav

kâğıtlarının standartlaştırılmış bir cevap anahtarı ile değerlendirilmesi veya tek elden okunması bu güvenirlik zedelenmesini giderecektir.

3. BÖLÜM: ÖĞRENCİ VE AKADEMİSYEN KARŞILAŞTIRMASI

Öğrenci ve akademisyen verileri karşılaştırıldığında, başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin önceliklerin ve algıların keskin biçimde ayrıştığı görülmektedir:

- **45 Final Barajı:** Öğrenciler bu kuralı başarısızlığın ana belirleyicisi olarak görürken (**4.15** ortalama), akademisyenler bu görüşe katılmamaktadır (**2.58** ortalama). Aradaki fark istatistiksel olarak ileri derecede anlamlıdır.
- **Fotokopi Tüketimi:** Akademisyenler başarısızlığın kök sebebini fotokopi kullanımına bağlarken (**4.11** ortalama), öğrenciler fotokopiyi bir neden değil, sistemin yarattığı baskı karşısında çaresizliğin bir sonucu olarak görmektedir (**2.30** ortalama).

Yapılan varyans analizleri; öğrencilerin kendilerini katı sistem kuralları altında çaresiz hissettiklerini, buna karşılık akademisyenlerin çalışma disiplini eksikliğine odaklandığını ortaya koymaktadır. Taraflar ortak bir zeminde buluşamadığı için bazı güçlüklerin yaşandığı söylenebilir.

4. BÖLÜM: ÖRNEK DERSLER ÜZERİNDEN NOTLANDIRMA KARŞILAŞTIRMASI

Yapılan analizler tek bir derse özgü değildir. Temel kamu ve özel hukuk dersleri (Anayasa Hukuku, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Deniz Ticareti Hukuku, İnsan Hakları vb.) incelendiğinde sistemlerin işleyişi aynı dinamikleri üretmektedir:

İki Zıt Karakterdeki Ders Sınav Verileri Üzerinden Sistemlerin Karşılaştırılması

Örnek 1: Sınavın Zor ve Ortalamanın Düşük Olduğu Ders (Ceza Hukuku Genel Hükümler Finali)

- **Hukuk Mutlak Sistemi:** Başarısızlık çok yüksek (156 FF, 73 FD), ancak en vahimi yüksek notların çok az olmasıdır. (Yalnızca 1 AA, 2 BA, 2 BB).
- **SDÜ Yeni Bağıl Sistemi:** Tavanı kısmen açıp 33 AA, 20 BA üretmektedir, ANCAK 50 final barajı nedeniyle FF sayısı 156'dan tam 227'ye fırlamakta, sınıfın ezici çoğunluğu tek kalemde dersten bırakılmaktadır.
- **Eski Bağıl Sistem:** 151 FF, 15 FD ile kalmayı düşük sınırlarda tutarken 25 AA, 16 BA, 20 BB ile ortalamanın üstündeki öğrenciyi ödüllendirmektedir.

Örnek 2: Öğrenci Başarısının Görece Daha Yüksek Olduğu Ders (Deniz Ticareti Hukuku Finali)

- **Hukuk Mutlak Sistemi:** Öğrenciler iyi performans göstermiş, yalnızca 4 FF, 16 FD kalmış, buna karşılık 72 CC, 45 BB, 29 BA, 23 AA ortaya çıkmıştır.

- **SDÜ Yeni Bağıl Sistemi:** Sistem bu senaryoda başarı ortalamasını aşağı çekmekte, mutlak değerlendirmede başarılı olan öğrencilerin harf notlarında gerilemeye yol açmaktadır. Mutlakta 4 olan FF sayısı 23'e, 16 olan FD 27'ye çıkmakta, 10 olan DD 49'a tırmanmaktadır. Buna karşılık 23 AA 9'a, 45 BB 27'ye, 72 CC 39'a düşmektedir.
- **Eski Bağıl Sistem:** Bütün grup öğrencileri daha iyi harf aralıklarına taşımaktadır.

Bölüm Sonucu: Sistematik Problem

- İncelenen 4-5 dersin tamamı şüpheye yer bırakmayacak şekilde göstermektedir ki, Yeni Bağıl Sistemi zor derslerde yüksek baraj nedeniyle taban başarısızlığını artırmakta, genel başarının yüksek olduğu derslerde ise harf notlarını aşağı kaydırarak not dengesini zorlaştırmaktadır (Ceza Genel'de 227 FF), başarının yüksek olduğu derste ise başarısızlığı derinleştirmektedir. (Deniz Ticareti'nde FF ve FD patlaması).

5. BÖLÜM: POLİTİKA VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Elde edilen tüm bulgular ışığında, öğrenci çalışma disiplinini teşvik eden ancak ölçme sistemindeki yapısal tıkanıklıkları da gideren 5 somut çözüm önerisi sunulmaktadır:

1. Öneri: Daha Düşük Baraj Puanları ile Bağıl Değerlendirme Sistemine Geçiş

Bağıl sistem tavan başarısını ödüllendirmede başarılıdır. Ancak 50 final barajı sistemi tıkadığından, barajların makul seviyelere gevşetilmesi gerekmektedir.

2. Öneri: Mutlak Not Aralıklarının Düşürülmesi

- Eğer fakültemizde mutlak değerlendirme sisteminde ısrar edilecekse, mevcut katalog baremleri hukuk eğitiminin doğasına uygun olarak revize edilmesi düşünülebilir. Geçme notunun 50-55 aralığına çekilmesi ve ara harf notlarının daha dengeli aralıklara bölünmesi tabandaki 1.90 yığılmasını rahatlatacaktır.

3. Öneri: Mutlak Not Aralıklarının Belirlenmesinin Dersi Veren Öğretim Üyesine Bırakılması ve Riskleri

- Sınavın zorluğunu en iyi dersi yürüten öğretim üyesinin bileceği varsayımıyla harf notu aralıklarının hocanın takdirine bırakılması teorik olarak esnek bir çözüm gibi görünebilir. Ancak anket bulgularımız bu modelin ciddi bir pedagojik risk barındırdığını göstermektedir:
- Akademisyenlerimizin öğrencileri çalışma disiplini, altyapı ve kavrayış açısından yetersiz görme eğiliminin (ortalama > 4.10) çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Böyle bir algısal iklimde, barem belirleme yetkisinin ders sorumlusuna bırakılması durumunda, farklı dersler ve anabilim dalları arasında oluşabilecek farkların önüne geçmek amacıyla objektif çerçeve ve taban kuralların belirlenmesi yararlı olacaktır.

4. Öneri: Vize ve Final Ağırlıklarının Yeniden Dengelenmesi

- Mevcut %40 Vize - %60 Final dağılımı, düşük bir vize sınavının ilan edildikten sonra final döneminde öğretim elemanının sınava ilişkin ne yaparsa yapsın, vize notlarının çıpa etkisi kıramayacağı açıktır. Genel olarak pek önemsenmeyen, hatta yer yer hazırlık sınavı olarak görülen vize notlarının bu kadar ağırlığa sahip olması, bir dönemde dahi geri dönülmez düşüşlere yol açmaktadır. Dolayısıyla finale ağırlık veren revizyon standart olarak kabul edilirse belirli iyileşme yaşanabilir.

  5. Öneri: Bekleme ve Doğal Adaptasyon İhtimali (Sınavı Yapan Aktörlerin Sisteme Alışması)

- Yeni mevzuat ve ölçme kurallarının henüz çok yeni olduğu göz önüne alındığında, hemen radikal bir sistem değişikliğine gitmek yerine bir süre beklemenin de rasyonel bir seçenek olabileceği vurgulanmalıdır. Sınavları hazırlayan ve değerlendiren öğretim elemanlarının zaman içinde yeni sistemin baraj dinamiklerine alışarak soru zorluk derecelerini, puanlama anahtarlarını ve sınav kapsamlarını bu sisteme göre kalibre etme/uyarlama ihtimali bulunmaktadır. Dolayısıyla aktörlerin sisteme uyum sağlama sürecinin izlenmesi de bir politika alternatifi olarak değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Öğrenci anketinden elde edilen bulgular, fakültedeki başarısızlık tablosunun yalnızca öğrencilerin çalışma disipliniyle açıklanamayacağını; harf baremleri, katı final barajları ve geri bildirim eksikliği gibi yapısal unsurların öğrenilmiş çaresizliği beslediğini göstermektedir. Öğrencilerin harcadığı emek ile harf notu karşılığı arasındaki kopukluğun giderilmesi, baraj ve not kataloglarının revize edilmesiyle mümkün olacaktır